

भाग—ख

3. (क) विभिन्न प्रकार के कारणों का वर्णन करें। 5
(ख) आनुवंशिक प्रभावों का अध्ययन करने के तरीकों के साथ-साथ असामान्यता में आनुवंशिकी की भूमिका का वर्णन करें। 10
4. असामान्यता के मनो-सामाजिक कारणों की व्याख्या कीजिए। 15

भाग—ग

5. किसी व्यक्ति को तनाव की ओर अग्रसर करने वाले विभिन्न कारणों की चर्चा कीजिए। 15
6. निम्नलिखित पर नोट लिखें :
(क) उच्च रक्तचाप और उसका उपचार 7.5
(ख) माइग्रेन का दर्द। 7.5

भाग—घ

7. (क) मद्यपान की नैदानिक तस्वीर का वर्णन करें। 7.5
(ख) अफीम की लत के कारणों और उसके उपचार के बारे में बताएं। 7.5
8. निम्नलिखित पर नोट लिखें :
(क) शामक 7.5
(ख) उत्तेजक। 7.5

B.A./B.Sc. 5th Semester

PSYCHOLOGY

(Abnormal and Clinical Psychology-I)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—75

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, selecting at least **ONE** question from each section. The fifth question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. (a) Describe DSM Classification System along with its advantages and disadvantages. 10
(b) Explain Statistical criteria of abnormality. 5
2. Explain the following :
(a) Cognitive Model of Psychopathology. 7.5
(b) Sullivan Approach of Psychopathology. 7.5

SECTION—B

3. (a) Describe the different types of causes. 5
(b) Describe the role of genetics in abnormality along with methods to study genetic influences. 10
4. Explain Psycho-social causes of abnormality. 15

SECTION—C

5. Discuss the various factors predisposing an individual to stress. 15

6. Write a note on the following :
- (a) Hypertension and its treatment. 7.5
- (b) Migraine Pain. 7.5

SECTION—D

7. (a) Describe the Clinical Picture of Alcoholism. 7.5
- (b) Explain the causes of Opium addiction and its treatment. 7.5
8. Write a note on the following :
- (a) Sedatives 7.5
- (b) Stimulants. 7.5

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

1. (ੳ) DSM ਵਰਗੀਕਰਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਫਾਇਦਿਆਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 10
- (ਅ) ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਦੇ ਅੰਕੜਾ ਮਾਪਦੰਡ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 5
2. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :
- (ੳ) ਸਾਈਕੋਪੈਥੋਲੋਜੀ ਦਾ ਬੋਧਾਤਮਕ ਮਾਡਲ। 7.5
- (ਅ) ਸਾਈਕੋਪੈਥੋਲੋਜੀ ਦੀ ਸੂਲੀਵਨ ਪਹੁੰਚ। 7.5

ਭਾਗ—ਅ

3. (ੳ) ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 5
- (ਅ) ਜੈਨੇਟਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਜੈਨੇਟਿਕਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 10
4. ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਦੇ ਮਨੋ-ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ—ੲ

5. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਣਾਅ ਵੱਲ ਅਗਰਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15
6. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (ੳ) ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਇਲਾਜ। 7.5
- (ਅ) ਮਾਈਗਰੇਨ ਦਾ ਦਰਦ। 7.5

ਭਾਗ—ਸ

7. (ੳ) ਅਲਕੋਹਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਕਲੀਨਿਕਲ ਤਸਵੀਰ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 7.5
- (ਅ) ਅਫੀਮ ਦੀ ਲਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 7.5
8. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (ੳ) ਸੈਡੇਟਿਵਸ 7.5
- (ਅ) ਉਤੇਜਕ। 7.5

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰत्येक भाग में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए, कुल पाँच प्रश्न करें। पांचवा प्रश्न किसी भी भाग में से किया जा सकता है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

भाग—क

1. (क) डी.एस.एम. वर्गीकरण प्रणाली के फायदे और नुकसान सहित वर्णन करें। 10
- (ख) असामान्यता के सांख्यिकीय मानदंड की व्याख्या करें। 5
2. निम्नलिखित की व्याख्या करें :
- (क) साइकोपैथोलॉजी का संज्ञानात्मक मॉडल। 7.5
- (ख) साइकोपैथोलॉजी का सुलिवन दृष्टिकोण। 7.5